

Mazowsze stawia na kobiety

Autor: Arch. UMWM

W wielu mazowieckich gminach i powiatach, a także radach zasiadają panie. Z czego to wynika? I jakie są kobiety w mazowieckich samorządach? Z pewnością nie boją się wyzwań i chętnie biorą sprawy we własne ręce.

Kobiety od lat górują w statystykach osób zatrudnionych w zawodach takich jak pielęgniarka, nauczycielka, opiekunka osób starszych i z niepełnosprawnościami. Częściej wykonują także tzw. niewidzialną pracę – poza etatem zwykle częściej niż mężczyźni zajmują się domem czy opiekują się dziećmi. Kobiety zdecydowanie częściej znajdują także zatrudnienie w administracji, o czym może świadczyć fakt, że blisko 70 proc. wszystkich pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie i połowa kadry dyrektorskiej to panie. Bardziej zmaskulinizowane branże to od lat budownictwo – tam zaledwie co piątą zatrudnioną osobą jest kobieta, ale także informatyka czy finanse – szczególnie w zakresie podejmowania decyzji związanych z inwestycjami i rozwojem.

Coraz więcej pań

Kobiety w samorządzie z roku na rok odgrywają bardziej istotną rolę. Według wyników wyborów samorządowych z 2018 r. na 551 mandatów radnych wojewódzkich w całym kraju, kobiety zdobyły aż 161, co stanowiło blisko 30 proc. ogółu. Liczba ta nie jest zachwycająca, ale warty odnotowania jest fakt, że systematycznie rośnie, a społeczne postrzeganie kobiet, jako sprawnych radnych i samorządowczyń zmienia się na korzyść pań. Sejmik Województwa Mazowieckiego także wpisuje się w ten trend i na 51 mandatów – obecnie 19 przypada paniom (37 proc. ogółu). Dwie z nich zasiadają także w pięcioosobowym zarządzie województwa. Zarówno **Janina Ewa Orzełowska** (klub radnych PSL), jak i **Elżbieta Lanc** (klub radnych KO) mają wieloletnie doświadczenie w samorządzie. Obecnie sprawują nadzór nad obszarami takimi jak: edukacja, sport, zdrowie, polityka społeczna, rolnictwo, środowisko i ekologia. W rankingu najbardziej sfeminizowanych samorządów województwo mazowieckie zajmuje 8. miejsce w kraju, co plasuje je równo w połowie stawki. Biorąc pod uwagę liczebność kobiet w radach gmin, powiatów, organów samorządu województwa, ale także zarządach i organach wykonawczych, takich jak burmistrzowie i prezydenci miast, udział kobiet stanowi ponad 18 proc. Zdecydowanie lepiej to wygląda, gdy weźmiemy pod uwagę sołtysów. Według danych GUS w 2020 r. na Mazowszu było 7285 sołtysów, z czego aż 3248 mandatów, czyli blisko połowę sprawowały panie.

– Kobiety coraz częściej i z większą otwartością wchodzą w świat polityki, co uważam za duży plus. Wbrew stereotypom

często bywają silniejsze psychicznie od mężczyzn i lepiej radzą sobie ze stresem – podkreśla rosnącą rolę kobiet w samorządzie **Elżbieta Lanc**, członkini zarządu województwa mazowieckiego (klub KO).

Rzeczywistość i świat pełen barier

W socjologii istnieją dwa pojęcia, które opisują zjawisko ograniczeń i dyskryminacji kobiet, często w odniesieniu do sfery polityki i działalności publicznej. Zjawisko szklanego sufitu, opisywane jako niewidoczna bariera w osiągnięciu wysokich stanowisk przez kobiety lub inne grupy społeczne, częściej defaworyzowane. Drugim pojęciem „lepkiej podłogi” określa się sytuację, w której na rynku pracy istnieje zjawisko braku szans awansu lub rozwoju zawodowego głównie wśród kobiet, które przez lata pozostają w stagnacji zawodowej. I tak obecnie zaledwie 12 proc. wójtów, burmistrzów i prezydentów miast stanowią kobiety. Z 18 dzielnic Warszawy tylko trzy są zarządzane przez kobiety. Jedną z przyczyn niskiego udziału kobiet w kierowaniu gminami, powiatami, wsiami i miastami są szkodliwe stereotypy społeczne. Z jednej strony wynikające z postrzegania kobiet, ich pozycji i roli w społeczeństwie, z drugiej z modelu wychowania, w którym nieustannie w inny sposób wychowuje się dziewczynki, a inaczej chłopców – co z wiekiem przekłada się na pewność siebie i podejmowanie odważnych decyzji.

Instytut Spraw Publicznych w swoim raporcie zatytułowanym „Kobiety w polityce lokalnej – strategię partii politycznych w wyborach samorządowych w 2018 roku” jasno daje do zrozumienia, że wciąż jest wiele do zrobienia. Z wyników badań wynika, że jeśli kandydatek będzie przybywać w takim tempie jak dotychczas, to prawdziwą równość płci w wyborach na prezydentów miast osiągniemy dopiero w 2081 r. Równość w wyborach na urząd burmistrza osiągniemy w 2070 r., a na posadę wójta – w 2076 r. Raport pokazuje, że dopiero od 2011 r., kiedy wprowadzono system kwotowy na listach wyborczych (przynajmniej 35 proc. udział kobiet i mężczyzn), czynny udział kobiet w wyborach jest większy i realnie odwzorowywany w zdobywaniu mandatów. W ostatnich wyborach samorządowych w 2018 r. wszystkie komitety wyborcze zarezerwowały dla pań blisko 45 proc. miejsc. Ekspertiści od lat wskazują, że jedyną szansą na zwiększenie partycypacji kobiet w polityce są z jednej strony zmiany prawne np. uzupełnienie systemu kwotowego – metodą suwakową, gwarantującą naprzemiennność kobiet i mężczyzn na liście wyborczej, a z drugiej edukacja obywatelska i kampanie społeczne zachęcające kobiety do udziału w wyborach i korzystania zarówno z czynnego, jak i biernego prawa wyborczego.

Samorząd potrzebuje kobiet!

Kobiety w mazowieckim samorządzie są zaangażowane i chętne do działania – najwięcej jest sołtysek – stanowią aż blisko połowę tej grupy samorządowców. Jedną z nich jest **Wioleta Kubińska**, sołtys wsi Wola Folwark (gm. Baboszewo), która pełni tę funkcję od 2021 r. Jak sama mówi, myśl o starcie w wyborach była spontaniczną decyzją, do której namawiali ją sąsiedzi i mieszkańcy wsi.

- W trakcie pandemii bardzo dużo osób nie tylko zamknęło się w domach, ale także zrezygnowało z aktywnego życia społecznego. To skłoniło mnie do decyzji o starcie w wyborach, by mieć szansę na zaktywizowanie naszych mieszkańców
- opowiada nasza rozmówczyni.

Jak sama przyznaje w trakcie ostatnich kilku lat, w niewielkiej społeczności osiągnięto tak wiele. Poza integracją różnych grup społecznych i wzrostem zaangażowania, udało się także realnie rozwiązywać najbardziej przyziemne problemy. Dostrzegają to organy samorządu terytorialnego i okoliczne miejscowości.

- W ciągu dwóch lat, dzięki pracy i wysiłkowi wielu osób, zorganizowaliśmy pikniki rodzinne, ostatki, mikołajki, dzień dziecka i inne sołeckie imprezy. Stworzyliśmy nawet Koło Gospodyń Wiejskich, które obecnie liczy 17 pań. To jest dopiero świetna ekipa, takich kobiet jak w naszym kole nie spotkałam dotąd nigdzie – mówi pani Wioleta.

Sama także łatwo się nie poddaje i nie ustępuje w działaniu.

- Mieszkańcy namawiają mnie na kolejne inicjatywy, mają wiele pomysłów na przedsięwzięcia organizowane tu, na miejscu, w naszej wsi – podkreśla.

Ta energia nie pozostaje bez zauważenia, gdyż Wola Folwark w 2022 r. zajęła 6. miejsce w konkursie „Najaktywniejsze sołectwo na Mazowszu”, a rok później w tym samym konkursie otrzymał wyróżnienie.

– W 2021 i w 2022 r. zajęliśmy pierwsze miejsca w dożynkach gminnych w konkursie „Najładniejsze sołectwo w gminie”. W swoim sołectwie mam również bardzo aktywną OSP Wola Folwark, która będzie świętować swoje 97-lecie. Zawsze możemy na nich liczyć – dodaje sołtyska.

Kluczem – odwaga i solidarność

O kobietach w samorządzie można napisać wiele rozpraw naukowych i dalej nie być ekspertem w tej dziedzinie. Warto zapytać u źródła, czyli u jednej z samorządowczyń. Na pytanie: co zrobić, by zwiększyć liczbę kobiet zaangażowanych w życie polityczne, nie ma łatwej odpowiedzi, ale jest wiele możliwości, by tę widoczność zwiększać. Jak twierdzi **Dorota Zmarzłak**, wójt gminy Izabelin, przede wszystkim nie można czekać z założonymi rękami i dodaje:

– To, w jaki sposób przez wieki my, kobiety byłyśmy wychowywane, powoduje, że mimo naszych kompetencji, często większych niż te, które mają mężczyźni, wciąż zbyt mało wierzymy w siebie, a współczesny świat jest stworzony i funkcjonuje dla mężczyzn. Trudno nam mówić o sobie dobrze, kandydować na eksponowane stanowiska. Na szczęście to się powoli zmienia. I podaje przykład: – Nic tak nie stymuluje lokalnego zaangażowania, jak świadomość tego, że nasza sąsiadka robi coś ciekawego dla lokalnej społeczności – podkreśla.

Warto dodać, że w gminie Izabelin wójtem jest kobieta. Kobietami są sekretarz i skarbnik gminy. Na piętnastu radnych w Radzie Gminy Izabelina zasiada osiem kobiet. Większością sołectw zarządzają sołtyski.

– Także animatorką sportu w gminie jest kobieta. Mamy dwa prężnie działające Koła Gospodyń Wiejskich. To pokazuje ogromne zaangażowanie kobiet w życie społeczne naszej gminy – uzasadnia pani wójt.

Gmina Izabelin z pewnością może być przykładem wyrównywana szans kobiet i mężczyzn.

– Kobiety wzajemnie się stymulują, przyjaźnią, łączą siły i wspierają się na co dzień. Chętnie podejmują lokalne inicjatywy. Ostatnio powstał u nas klub mam, gdzie młodzi rodzice wymieniają się doświadczeniami i spędzają razem czas. Prężnie działa także Izabelińska Rada Kobiet, która organizuje mnóstwo ciekawych szkoleń i aktywności nie tylko dla pań – zaznacza wójt Izabelina.

Z kolei – jak podkreśla **Kinga Anna Sosińska**, wójt gminy Stanisławów – wiele samorządów podejmuje działania, które mają na celu zwiększanie partycypacji kobiet w życiu społecznym.

– Dużą zachętą do większej aktywności jest odciążenie kobiet przy zajęciach domowych. W naszej gminie działają dwa żłobki i pięć przedszkoli, co sprzyja aktywizacji zawodowej kobiet – dodaje samorządowczyni.

Liderka – to brzmi dumnie

– Mazowiecki samorząd docenia kobiety, które są zaangażowane i nagradza je za dokonania na rzecz lokalnych społeczności. W ubiegłym roku przeznaczył blisko 5,5 mln zł w ramach kolejnej już edycji programu „Mazowsze dla kół gospodyń wiejskich” – zaznacza **Janina Ewa Orzełowska**, członkini zarządu województwa mazowieckiego (klub PSL). To w jaki sposób zadamy o przyszłość kobiet będzie definiowało świat, z którym będą się musiały mierzyć. Miejmy nadzieję, że będzie on miejscem pełnym możliwości dla wszystkich.

Kobiecie samorządy

Najbardziej sfeminizowane mazowieckie samorządy wśród gmin wiejskich to – Garbatka-Letnisko i Michałowice, które plasują się na trzecim miejscu w kraju ze wskaźnikiem – 83,3%.

Wśród powiatów – Łosice, w ogólnopolskim rankingu na 2. miejscu ze wskaźnikiem 64%.

A w gronie miast wysoką pozycję zajęły Ząbki na 14.

W Polsce największą grupę samorządowców można znaleźć w gminach poniżej 20 tysięcy mieszkańców, gdzie kobiety stanowią 1/3 radnych.

Kobiety Mazowsza

Na Mazowszu mieszka ponad 2,8 mln kobiet, co stanowi 52,2 % wszystkich mieszkańców naszego regionu. Najliczniejszą grupę wiekową stanowią panie w wieku 35–39 lat, a średni wiek Mazowszanek to blisko 43 lata.

Źródło: GUS, 31.12.2022 r.

Wykształcenie kobiet na Mazowszu

Kobiety dominują nad mężczyznami nie tylko liczebnie – statystyki pokazują, że panie są też często lepiej wykształcone – blisko 36% z nich ma wykształcenie wyższe. Dla porównania wśród mężczyzn ten odsetek wynosi 28,6%.

Według danych Eurostatu i OECD gender pay gap, czyli zróżnicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć w Polsce w 2020 r. wynosiło 6,5% i było jednym z najniższych w Europie.

Źródło: GUS, 31.12.2021 r.

Gdzie pracują Mazowszanki?

Według danych GUS z 2022 r. na Mazowszu zatrudnionych było ponad 1,2 mln kobiet, z czego w sektorze opieki zdrowotnej i pomocy społecznej – prawie 83%, w działalności kulturalnej, rozrywkowej i rekreacyjnej – blisko 60%, a w sferze edukacji aż 84% to właśnie kobiety (szkoły podstawowe i ponadpodstawowe). Są to profesje najbardziej sfeminizowane nie tylko na Mazowszu, lecz także w całym kraju.

Anna Brzezińska, przewodnicząca Komisji Rozwoju Gospodarczego, Infrastruktury i Przeciwdziałania Bezrobociu (klub KO)

– Nie byłoby sukcesu Mazowsza, gdyby nie przedsiębiorcze, silne i wrażliwe na problemy społeczne kobiety. Wkład kobiet w rozwój naszego województwa jest nie do przecenienia. Cieszę się, że panie realizują się w różnych dziedzinach życia i że praca w samorządach jest dla nas źródłem dużej satysfakcji.

Jadwiga Zakrzewska, przewodnicząca Komisji Kultury i Dziedzictwa Narodowego (klub KO)

– Zachęcam panie do czynnego i biernego udziału w wyborach samorządowych. Sama jestem tego przykładem – byłam burmistrzem Nowego Dworu Mazowieckiego, posłanką na Sejm RP i wiceminister obrony narodowej. Mam również plany na kolejną kadencję sejmiku: pragnę zwrócić uwagę na edukację młodzieży w zakresie bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego. To jest ważne zagadnienie, szczególnie w obecnej rzeczywistości polityczno-społecznej.

Dorota Zmarzlak, Wójt Gminy Izabelin

– W pracy w samorządzie liczą się doświadczenie i kompetencje: umiejętność zarządzania ludźmi i budżetem, wielozadaniowość, umiejętność nawiązywania relacji i komunikacja z mieszkańcami. Są kobiety, które te kompetencje mają i takie, które ich nie posiadają, podobnie jest z mężczyznami. Płeć nie jest tu kluczowa. To, co przy tej okazji trzeba zaznaczyć, to jest bardzo trudna i odpowiedzialna praca. Mogłabym powiedzieć, że kobiety są bardziej empatyczne, potrafią słuchać i lepiej odpowiadają na potrzeby mieszkańców, ale to tylko utrwaliłoby stereotypy. Ludzie są różni. Po prostu.

Katarzyna Bornowska, przewodnicząca Komisji Skarg, Wniosków i Petycji (sejmikowy klub KO)

– Większy udział kobiet w życiu społeczno-politycznym przełoży się na inne formułowanie potrzeb społeczeństwa, jego problemów i sposób ich rozwiązania. Udział kobiet jest ważny także dlatego, że ponad połowa naszego społeczeństwa to właśnie kobiety, jesteśmy matkami, babkami i żonami. Stąd uważam, że większe zaangażowanie przełoży się na lepsze przedstawienie tych codziennych, ale niezbędnych kwestii, które tworzą realia funkcjonowania naszego społeczeństwa.

Ludwik Rakowski, przewodniczący sejmiku województwa mazowieckiego (klub KO):

– Kobiety stanowią 50% naszego klubu w sejmiku. Pokazuje to, że poważnie podchodzimy do kwestii równouprawnienia i wyrównywania szans.

W rankingu z 2023 roku przygotowanym przez PwC – Women in Work Index, oceniającym sytuację kobiet na rynku pracy w krajach OECD, Polska znalazła się na wysokim – 8. miejscu.

[Już niedługo powstanie Mazowiecka Rada ds. Równości, która będzie działać pod auspicjami marszałka województwa mazowieckiego pierwsza taka inicjatywa w Polsce!](#)

[PIOTR OLKOWSKI](#)

[Dorota Zmarzałak, Wójt Gminy Izabelin](#)

[URZĄD GMINY IZABELIN](#)

[Ludwik Rakowski, przewodniczący sejmiku województwa mazowieckiego \(klub KO\)](#)

[Arch. UMWM](#)

[Katarzyna Bornowska, przewodnicząca Komisji Skarg, Wniosków i Petycji \(sejmikowy klub KO\)](#)

[Arch. UMWM](#)

[Marcelina Maciąg, przewodnicząca Młodzieżowego Sejmiku Województwa Mazowieckiego działa społecznie i angażuje się w projekty, które dotyczą młodego pokolenia.](#)

[Arch. prywatne](#)

Janina Ewa Orzełowska, członkini zarządu województwa mazowieckiego (klub PSL) została powołana do Zespołu Doradców Ministra Obrony Narodowej ds. współpracy z samorządem terytorialnym. To jedyna kobieta w tym gremium.

ARCH. MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

Jadwiga Zakrzewska, przewodnicząca Komisji Kultury i Dziedzictwa Narodowego (klub KO)

Arch. UMWM

Mazowieckie kobiety działają na każdym stopniu władzy samorządowej. Zawsze blisko swoich mieszkańców i ich spraw.

PRZEMYSŁAW PIĄTKOWSKI

Gmina Izabelin może być przykładem zaangażowania kobiet w życie społeczne. Pracownice i pracownicy Urzędu Gminy wdrożyli także aplikację „Mój Izabelin” – to wyjątek na skalę całego regionu!

URZĄD GMINY IZABELIN

KGW Wola Folwark ma pełne wsparcie swojej sołtyski – Wiolety Kubińskiej (pierwsza z prawej).

Arch. prywatne

Anna Brzezińska, przewodnicząca Komisji Rozwoju Gospodarczego, Infrastruktury i Przeciwdziałania Bezrobociu (klub KO)

Arch. UMWM

UWAGA

Informacje opublikowane przed 1 stycznia 2021 r. dostępne są na stronie archiwum.mazovia.pl